

نام و نام خانوادگی:	ساعت شروع: ۱۰ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سوالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۶ / ۱۰ / ۱۴۰۰	تعداد صفحه: ۴	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۰			دانش آموزش و پایش کیفیت آموزشی

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

الف)	تاریخ ادبیات: (۲ نمره)	بارم				
۱	عبارت «او از پیشگامان نثر جدید فارسی است، او در نثر ساده و عامیانه، نقش مؤثری داشت. «امثال و حکم» یکی از آثار اوست.»، چه کسی را معرفی می کند؟	۰/۲۵				
۲	در سال های مشروطه، ..... مجله «بهار» را که نشریه‌ای ادبی محسوب می شد، منتشر کرد. الف) سیداشرف الدین گیلانی ب) ملک الشعرا محمد تقی بهار ج) میرزا یوسف خان اعتمادی آشتیانی د) میرزا محمد صادق امیری فراهانی	۰/۲۵				
۳	کتاب «دستور زبان عشق» اثر کیست؟	۰/۲۵				
۴	واژه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) در قصیده به سبک ناصر خسرو به روانی و لطافت سعدی شعر می سراید. اوج سخنش در قطعات اوست. برخی از اشعار او به صورت مناظره میان دو انسان، جاندار با شیء است. (پروین اعتمادی - میرزاده عشقی) ب) در داستان نویسی دهه شصت، اغلب نویسندهای موفق (نسل جوان - پیش کسوتان) هستند.	۰/۵				
۵	کدام یک از جملات زیر درست نیست ؟ الف) اولین کنگره نویسندهای ایران در تیرماه ۱۳۲۵ تشکیل شد و نیما در آنجا شعر «آی آدم ها» را خواند. ب) تصرف نیما در ماهیت شعر معاصر و ارائه ماهیتی کهن از آن، به تغییر در قالب و ویژگی های شاعران قدیم انجامید.	۰/۲۵				
۶	نام یکی از آثار هر یک از شخصیت های زیر را بنویسید. الف) سیدعلی موسوی گرمارودی ب) سیمین دانشور	۰/۵				
ب)	سبک شناسی: (۲ نمره)					
۷	کاربرد کدام یک از کلمات زیر، بیانگر توجه به «وازگان کهن» در سطح زبانی شعر عصر بیداری است؟ الف) وصال ب) گلخن ج) رنگین د) آزادی	۰/۲۵				
۸	هر یک از جملات زیر، مربوط به کدام یک از ویژگی های (زبانی - ادبی - فکری) است? الف) دشمنی با استعمار و استبداد، در نثر روزنامه ای عصر بیداری بسیار مورد توجه قرار گرفته است. ب) در دوره معاصر، گرایش به نماد در تصاویر شعری بیشتر می شود. ج) با انقلاب اسلامی و قوع جنگ تحمیلی، بسیاری از واژه های مربوط به فرهنگ ایثار و شهادت و مبارزه و مقاومت وارد زبان داستان این دوره شد. د) گرایش به خیال بندی، شعر برخی شاعران دوره انقلاب اسلامی را گاه به شعر بیدل و صائب نزدیک کرده است.	۱				
۹	کدام یک از موارد ستون «ب» به جملات ستون «الف» مربوط است؟ (یک مورد در ستون «ب» اضافی است) <table border="1"> <tr> <td>گروه ب</td> <td>گروه الف</td> </tr> <tr> <td>مصنوع بینایی عامیانه طبیعی</td> <td>(۱) در شعر ادبیات معاصر، انتخاب وزن، متناسب با لحن..... گفتار و زبان شعر است. (۲) گونه های نثر فنی و ..... در نثر ادبیات دوره معاصر جایگاهی ندارد. (۳) در نثر دوره انقلاب اسلامی ، زبان داستان ها به ویژه در زمان جنگ بیشتر ..... است.</td> </tr> </table>	گروه ب	گروه الف	مصنوع بینایی عامیانه طبیعی	(۱) در شعر ادبیات معاصر، انتخاب وزن، متناسب با لحن..... گفتار و زبان شعر است. (۲) گونه های نثر فنی و ..... در نثر ادبیات دوره معاصر جایگاهی ندارد. (۳) در نثر دوره انقلاب اسلامی ، زبان داستان ها به ویژه در زمان جنگ بیشتر ..... است.	۰/۷۵
گروه ب	گروه الف					
مصنوع بینایی عامیانه طبیعی	(۱) در شعر ادبیات معاصر، انتخاب وزن، متناسب با لحن..... گفتار و زبان شعر است. (۲) گونه های نثر فنی و ..... در نثر ادبیات دوره معاصر جایگاهی ندارد. (۳) در نثر دوره انقلاب اسلامی ، زبان داستان ها به ویژه در زمان جنگ بیشتر ..... است.					
	ادامه سوالات در صفحه دوم					

نام و نام خانوادگی:	ساعت شروع: ۱۰ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سوالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۶ / ۱۴۰۰	تعداد صفحه: ۴	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۰			دانش آموزش و پایش کیفیت آموزشی

ردیف	سؤالات	نمره
(ج) موسیقی شعر: (۶ نمره)		
۱۰	کدام یک از ابیات زیر، دو برش آوایی ندارد؟ (با دو وزن خوانده نمی‌شود) الف) از کرده خویشتن پشمیمان ب) درد عشقی کشیده ام که مپرس	۰/۲۵
۱۱	برای هر یک از ابیات زیر، یکی از وزن‌های داخل کمانک را انتخاب کنید. (ناهمسان - همسان دو لختی - همسان تک لختی) الف) پیش از من و تو بسیار بودند و نقش بستند / دیوار زندگی را زین گونه یادگاران ب) در غم ما روزها بی گاه شد / روزها با سوزها همراه شد ج) ماه فروماند از جمال محمد / سرو نباشد به اعتدال محمد	۰/۷۵
۱۲	در بیت «بیش کمان ابرویش لابه همی کنم ولی / گوش کشیده است از آن گوش به من نمی‌کند»: الف) شاعر در هجای هفت مصراع اول بیت، از کدام اختیار «زبانی» استفاده کرده است? ب) وزن این بیت چیست؟	۱
۱۳	در کدام بیت اختیار «وزنی» به کار رفته است? الف) به صد جان ارزد آن رغبت که جانان ب) سرو را مانی و لیکن ماه را گفتار نه ج) همه کارم ز خودکامی به بدنامی کشید آخر	۰/۵
۱۴	نام بحر کدام یک از ابیات زیر «رجز مربع سالم» است؟ الف) دریای هستی دم به دم ب) ای خوش منادی های تو، در باغ شادی های تو	۰/۵
۱۵	در شعر زیر، وزن مصراع مشخص شده را بنویسید. «می تراود مهتاب / می در خشد شب تاب / نیست یک دم شکند خواب به چشم کس و لیک / <u>غم این خفته چند</u> / خواب در چشم ترم می شکند.»	۰/۵
۱۶	با توجه به بیت «می کوش به هر ورق که خوانی / کان دانش را تمام دانی» به پرسش‌ها پاسخ دهید. الف) بیت را تقطیع هجایی کنید. ب) نشانه‌های هجایی آن را بگذارید. ج) کدام اختیار وزنی در بیت به کار رفته است? د) وزن بیت چیست؟	۲/۵
(د) زیبایی‌شناسی: (۶ نمره)		
۱۷	در هر یک از بیت‌های «الف» کدام آرایه ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟ (در ستون «ب» یک مورد اضافی است).	۱/۲۵
	گروه ب	گروه الف
	متناقض‌نما تصمین حس‌آمیزی مراعات‌نظری اغراق اسلوب معادله	۱) گرچه گاهی شهابی / مشق‌های شب آسمان را / زود خط می‌زد و محو می‌شد / باز در آن هواهی مه آلود / پاک کن هایی از ابر تیره / خط خورشید را پاک می‌کرد ۲) گوش ترّحّمی کو کز ما نظر نپوشد / دست غریق یعنی فریاد بی‌صداییم ۳) دلم گرفته از این روزها دلم تنگ است / میان ما و رسیدن هزار فرسنگ است ۴) سپهبد پرستنده را گفت گرم / سخن‌های شیرین به آوای نرم ۵) خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم / کز نسیمش «بوی جوی مولیان آید همی»
	ادامه سوالات در صفحه سوم	

نام و نام خانوادگی:	ساعت شروع: ۱۰ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سوالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۶ / ۱۰ / ۱۴۰۰	تعداد صفحه: ۴	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۰ مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی			

ردیف	سؤالات	نمره
۱۸	در بیت زیر، یک «لف» و یک «نشر» مربوط به آن را بنویسید. «روی و چشمی دارم اندر مهر او / کاین گهر می ریزد آن زَر می زند»	۰/۵
۱۹	بیت زیر، به چه موضوعی «تلمیح» دارد؟ «یارب این آتش که بر جان من است / سرد کن زان سان که کردی بر خلیل»	۰/۵
۲۰	با توجه به شعر و نثر زیر، تفاوت آرایه های «تضاد» و «متناقض نما» را بنویسید. الف) عصر جدید/ عصری که هیچ اصلی / جز اصل احتمال، یقینی نیست. ب) زمین را از آسمان نثار است و آسمان را از زمین غبار.	۰/۵
۲۱	با توجه به بیت «گر هزار است ببل این باع / همه را نغمه و ترانه یکی است » به پرسش ها پاسخ دهید : الف) در کدام واژه، آرایه «ایهام تناسب» به کار رفته است ؟ ب) معانی مختلف این واژه را بنویسید. ج) این واژه ، با کدام یک از واژه های بیت، تناسب دارد؟ (یک مورد)	۱
۲۲	برای هر یک از ایيات زیر، آرایه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) به سرو گفت کسی میوه ای نمی آری ؟ / جواب داد که آزادگان تهی دستند (لف و نشر - حسن تعلیل) ب) چشم عاشق نتوان دوخت که معشوق نبیند / پای ببل نتوان بست که بر گل نسراید (اسلوب معادله - تضمن) ج) چو رامین گهگهی بنوختی چنگ / ز شادی بر سر آب آمدی سنگ (حس آمیزی - اغراق) د) عهد کردی که گُشی فرصت خود را روزی / فرصت ار یافته، آن عهد فراموش نکن (متناقض نما- ایهام)	۱
۲۳	با ذکر یک دلیل ثابت کنید در بیت زیر، آرایه «اسلوب معادله » به کار رفته است . «سعده از سرزنش خلق نترسد، هیهات / غرقه در نیل چه اندیشه کند باران را»	۰/۵
۲۴	در شعر زیر: «رود می نالد / جند می خواند / غم بیاویخته با رنگ غروب / می تراود ز لبم قصّه سرد / دلم افسرده در این تنگ غروب» الف) آرایه قسمت مشخص شده چه نام دارد ؟ ب) چگونه به وجود این آرایه، پی برده اید ؟	۰/۷۵
۲۵	نقد و تحلیل نظم و نثر : (۴ نمره) (ه)	
۲۵	به پرسش های مربوط به سروده زیر از «نیما یوشیج» پاسخ دهید . «در شب تیره دیوانه ای کاو / دل به رنگی گریزان سپرده / در دره سرد و خلوت نشسته / همچو ساقه گیاهی فسرده / می کند داستانی غم آور...» الف) قالب این شعر چیست? ب) دو ویژگی این شعر را بنویسید.	۰/۷۵
۲۶	بیت زیر از «عارف قزوینی» بیانگر چه مضمونی از شعر این شاعر دوره بازگشت و بیداری است ؟ «از خون جوانان وطن لاله دمیده / از ماتم سرو قدشان سرو خمیده»	۰/۵
	ادامه سوالات در صفحه چهارم	

نام و نام خانوادگی:	ساعت شروع: ۱۰ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سوالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۶ / ۱۰ / ۱۴۰۰	تعداد صفحه: ۴	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۰ مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی			

ردیف	سؤالات	نمره
۲۷	شعر انتقادی «ای قلم» که با بیت زیر آغاز می‌شود، سروده کدام یک از شاعران زیر است؟ «غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم / خوش حمایت می کنی از شرع قرآن ای قلم» الف) سیداشرف الدین گیلانی ب) فرخی یزدی ج) ادیب الممالک فراهانی د) ایرج میرزا	۰/۲۵
۲۸	سه مورد از درون مایه‌های «نثر» دوره بیداری را بنویسید.	۰/۷۵
۲۹	متن زیر از «سید محمدعلی جمال زاده» است، دو مورد از ویژگی های آن را بنویسید. گفت: «خوب دستگیرم شد. خاطر جمع باشید که از عهده برخواهم آمد» چندین بار درسش را تکرار کردم تا از بر شد، بعد برای تبدیل لباس و آراستن سر و وضع او را به اتاق دیگر فرستادم. «	۰/۵
۳۰	با توجه به شعر زیر که سروده «مهدی اخوان ثالث» است، به پرسش‌ها پاسخ دهید: سلامت را نمی‌خواهند پاسخ گفت / سرها در گربیان است / کسی سر بر نیارده کرد پاسخ گفتن و دیدار یاران را / نگه جز پیش پا را دید نتواند / که ره تاریک و لغزان است / و گر دست محبت سوی کس یازی / به اکراه آورد دست از بغل بیرون / که سرما سخت سوزان است» الف) دو ویژگی شعر «اخوان» را بنویسید. ب) یک اثر از این شاعر نام ببرید.	۰/۷۵
۳۱	در ابیات زیر، دو آرایه مشترک بیابید. (۱) «بی مهر رُخت روز مرا نور نمانده است» وز عمر مرا جز شب دیجور نمانده است (۲) چون جام شفق موج زند خون به دل من با این همه دور از تو مرا چهره زردی است»	۰/۵
۲۰		

ساعت شروع: ۱۰ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علم و معارف اسلامی	راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
تاریخ امتحان: ۱۴۰۰/۱۰/۶	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی		دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در فوبت دی ماه سال ۱۴۰۰

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
ردیف	پاسخ	بارم
۱	الف) قاریخ ادبیات: (۲ نمره) علامه علی اکبر دهخدا (ص ۲۰-۲۱)	۰/۲۵
۲	ج) یا میرزا یوسف خان اعتضامی آشتیانی (ص ۱۸)	۰/۲۵
۳	قیصر امین پور (ص ۷۷)	۰/۲۵
۴	الف) پروین اعتضامی ۰/۲۵ (ص ۷۰) ب) پیش کسوتان ۰/۲۵ (ص ۷۸)	۰/۵
۵	ب) یا تصرف نیما در ماهیت شعر معاصر و ارائه ماهیتی کهنه از آن، به تغییر در قالب و ویژگی های سخن شاعران قدیم انجامید. (ص ۶۹)	۰/۲۵
۶	الف) آتش خاموش، شهری چون بهشت، سووشنون یا هر اثر درست دیگر (یک مورد ۰/۲۵) (ص ۷۴-۷۵) ب) صدای سبز، خواب ارغوانی، برآشتن گیسوی تاک، گوشواره عرش یا هر اثر درست دیگر (یک مورد ۰/۲۵) (ص ۷۷-۷۸)	۰/۵
	ب) سیک شناسی: (۲ نمره)	
۷	ب) یا گلخن (ص ۴۳)	۰/۲۵
۸	الف) فکری ۰/۲۵ (ص ۴۶) ب) ادبی ۰/۲۵ (ص ۹۷) ج) زبانی ۰/۲۵ (ص ۱۰۱) د) ادبی ۰/۲۵ (ص ۹۹)	۱
۹	۱) طبیعی ۰/۲۵ (ص ۹۷) ۲) مصنوع ۰/۲۵ (ص ۹۸) ۳) عامیانه ۰/۲۵ (ص ۱۰۰)	۰/۷۵
	ج) موسیقی شعر: (۶ نمره)	
۱۰	ب) یا درد عشقی کشیده ام که مپرس / زهر هجری چشیده ام که مپرس (صص ۲۲ و ۲۵ و ۲۶)	۰/۲۵
۱۱	الف) همسان دولختی ۰/۲۵ ب) همسان تک لختی ۰/۲۵ ج) ناهمسان ۰/۲۵ (ص ۲۴)	۰/۷۵
۱۲	الف) تغییر کمیت صوت یا کوتاه تلفظ کردن صوت بلند ۰/۵ ب) مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن ۰/۵ (ص ۵۳)	۱
۱۳	ب) سرو را مانی ولیکن سرو را رفتار نه / ماه را مانی ولیکن ماه را گفتار نیست (صص ۸۳ و ۵۱-۵۰)	۰/۵
۱۴	الف) یا دریای هستی دم به دم / در چرخ و تاب و پیچ و خم (ص ۱۰۸)	۰/۵
۱۵	فعالتن فعلن (ص ۱۰۵)	۰/۵
۱۶	الف) تقطیع هجایی ب) نشانه های هجایی	۲/۵
	الف) تقطیع هجایی ب) نشانه های هجایی	
	الف) تقطیع هجایی ب) نشانه های هجایی	
	الف) تقطیع هجایی ۰/۷۵ ب) نشانه های هجایی ۰/۷۵	
	ج) ابدال ۰/۲۵ د) مستفعل فاعلات فع لن یا مفعول مفاعلن فعلن ۰/۷۵ (ص ۸۵)	
	ادامه در صفحه دوم	

ساعت شروع: ۱۰ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علم و معارف اسلامی	راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
تاریخ امتحان: ۱۰/۶/۱۴۰۰		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی		دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسرکشور در فوبت دی ماه سال ۱۴۰۰

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
	(۵) زیبایی شناسی: (۶ نمره)	
۱۷	۱- مراجعات نظریه ۲۵/۰ (ص ۳۱) ۲- متناقض نما (پارادوکس) ۳- اغراق ۰/۲۵ (ص ۶۱) ۴- حس آمیزی ۰/۲۵ (ص ۱۱۳) ۵- تضمن ۰/۲۵ (ص ۳۳)	۱/۲۵
۱۸	روی (لف) (۰/۲۵) زر می زند (نشر) ۰/۲۵ یا چشم (لف) ۰/۲۵ (ص ۵۹)	۰/۵
۱۹	به داستان حضرت ابوالاھیم (ع) و گلستان شدن آتش (ص ۳۲)	۰/۵
۲۰	«تضاد» آوردن دو امر متضاد است، بدون آنکه متناقض هم باشند، اما در متناقض نما، تضاد در یک امر است؛ نه دو امر (یا ذکر مقاھیم مشابه) (صص ۶۱-۶۰ و ۵۹)	۰/۵
۲۱	الف) هزار ۰/۲۵ ب) عدد هزار ۰/۲۵، بلبل ۰/۲۵ ج) بلبل، باغ، نغمه، ترانه (ذکر یک مورد کافی است) ۰/۲۵ (ص ۹۱)	۱
۲۲	الف) حسن تعلیل ۰/۲۵ (ص ۱۱۲) ب) اسلوب معادله ۰/۲۵ (ص ۱۱۵) ج) اغراق ۰/۲۵ (ص ۸۹) د) ایهام ۰/۲۵ (ص ۹۰)	۱
۲۳	هر یک از دو مصraig استقلال نحوی و معنایی دارند و مصraig دوم با مفهومی محسوس در حکم مصدق و تأییدی برای مصraig اول است. شاعر بر پایه تشبیه بین دو مصraig ارتباط معنایی برقرار کرده است. (ذکر یک دلیل کافی است) ۰/۵ (صص ۱۱۵ و ۱۱۴)	۰/۵
۲۴	الف) حس آمیزی ۰/۲۵ ب) زیرا شاعر دو حس شناوی و لامسه را با هم آمیخته است. ۰/۵ (ص ۱۱۴)	۰/۷۵
	ه) نقد و تحلیل نظم و نثر: (۴ نمره)	
۲۵	الف) نو یا نیمایی ۰/۲۵ ب) تغییر در آوردن جایگاه قافیه و کوتاهی و بلندی مصraig ها، نگاه نو و نگرش عاطفی به واقعیات ملموس- سیر آزاد تخیل- نزدیکی به ادبیات نمایشی از ویژگی های این شعر نیما است. (ذکر دو مورد کافی است). ۰/۵ (ص ۷۱)	۰/۷۵
۲۶	سوز و شور شاعر نسبت به وطن، و نشان دادن دردمندی و عشق او به میهن و جوانان (ص ۱۷)	۰/۵
۲۷	الف) یا سیداشرف الدین گیلانی (نسیم شمال) (ص ۱۶)	۰/۲۵
۲۸	آزادی، وطن، قانون، تعلیم و تربیت جدید، توجه به مردم، دانش ها و فنون نوین (ذکر سه مورد هر کدام ۰/۲۵) (صص ۴۶-۴۵)	۰/۷۵
۲۹	(۱) بسیاری از واژه ها، کنایات و اصطلاحات عامیانه در آن به کار رفته است. (۲) نثر داستانی تحت تاثیر زبان گفتار و محاوره است. (۳) کوتاهی جملات و کاربرد افعال فراوان در متن دیده می شود. (۴) در این متن گونه های نثر فنی و مصنوع جایگاهی ندارند (ذکر دو مورد کافی است. هر کدام ۰/۲۵ به موارد صحیح دیگر نمره تعلق می گیرد) (ص ۹۸)	۰/۵
۳۰	الف) بیان روایی و داستانی، حماسی بودن زبان، کهن گرایی، به کارگیری ترکیبات زیبا و خوش آهنگ، کاربردهای نحوی سبک خراسانی، شعر اجتماعی، انعکاس حوادث زندگی مردم در شعر. هر مورد ۰/۲۵ (ذکر دو مورد کافی است). (ب) آخر شاهنامه، زمستان، از این اوستا یا هر اثر درست دیگر. ۰/۲۵ (ذکر یک مورد کافی است) (ص ۷۲)	۰/۷۵
۳۱	ایهام، تشبیه (به هر آرایه مشترک دیگر هم نمره تعلق می گیرد). هر کدام ۰/۲۵ (صص ۸۹ و ۹۰)	۰/۵
	فر جامtan نیک باد	